

Hoe kom ik tot een goede beoordeling van het praktijkgerichte programma?

Ronde 2: 13:30 – 14:30
Ronde 3: 14:45 – 15:45

Bijbscholingpgp.nl

Welkom en kennismaking

Joziene de Wolf - Onderwijsadviseur (Buro Hebe), Trainer (Bijscholing PGP), TechMakers (netwerk)coact, docent

Wie zijn jullie?

Bijscholingpgp.nl

Waarom toets/evalueer je?

Antwoorden opgehaald via mentimeter -> zie volgende dia's.

Om te zien waar ze staan

Meten

Vorderingen meten/testen, controle van
onderwijsaanbod

Waarom toets/evalueer je?

Om te kijken of leerdoelen/eindtermen
behaald zijn

Om te kijken of ze de stof geleerd of
kennen

Om te achterhalen waar de meeste
(kennis)winst valt te behalen

Om te checken of de leerling het heeft
begrepen

Om te zien waar een leerling staat in zijn
leerproces.

Vaardighedentest

Om te kijken of de lesstof begrepen is

Om te checken of ze hebben begrepen
wat je ze wil leren

Om inzichten te creëren in bepaalde
aspecten van leerlingen. Zoals
vaardigheden en kennis.

Inzicht krijgen in leerproces

Voortgang meten, inslijten
vaardigheden.

Feedback terug geven

Om te kijken waar mijn leerlingen staan
qua
niveau/kennis/kunde/vaardigheden

Met de leerling bespreken hoever ze zijn

Schoolexamen cijfer nodig

Formatief, hoe bereik je je doelen, lln /
docent

Als afsluiting van een periode. Kennis
controleren

Feedback op je lessen Vaardigheden
beoordelen Op welk punt op het pad zit
de leerling

Kijken naar het behaalde niveau van de leerlingen. Formatief tussendoor een summatief aan het einde.

Om terug te kijken. Om te kijken of hoe ver ze zijn.

Om na te gaan of de uitleg duidelijk is overgekomen en om te zien hoe leerlingen ervoor staan.

Om stapgewijs reflectiemomenten in het leerproces te hebben

Weten waar leerling staat en eindcijfer

Kennis/vaardigheden toetsen

Om te kijken of de leerling de stof beheerst/begrijpt/kan toepassen

Om inzichtelijk te maken voor leerling en voor mezelf hoe een leerling er voor staat met betrekking tot hetgeen ik ze geleerd wil hebben

Toetsen van geleerde kennis en vaardigheden

Waarom toets/evalueer je?

Om te kijken of de leerling de stof beheerst/begrijpt/kan toepassen

Om inzichtelijk te maken voor leerling en voor mezelf hoe een leerling er voor staat met betrekking tot hetgeen ik ze geleerd wil hebben

Toetsen van geleerde kennis en vaardigheden

Kennis peilen Gaten in kennis in kaart brengen Instapniveau bepalen Magister volmaken

Pta afvinken Voorbereiding op examens

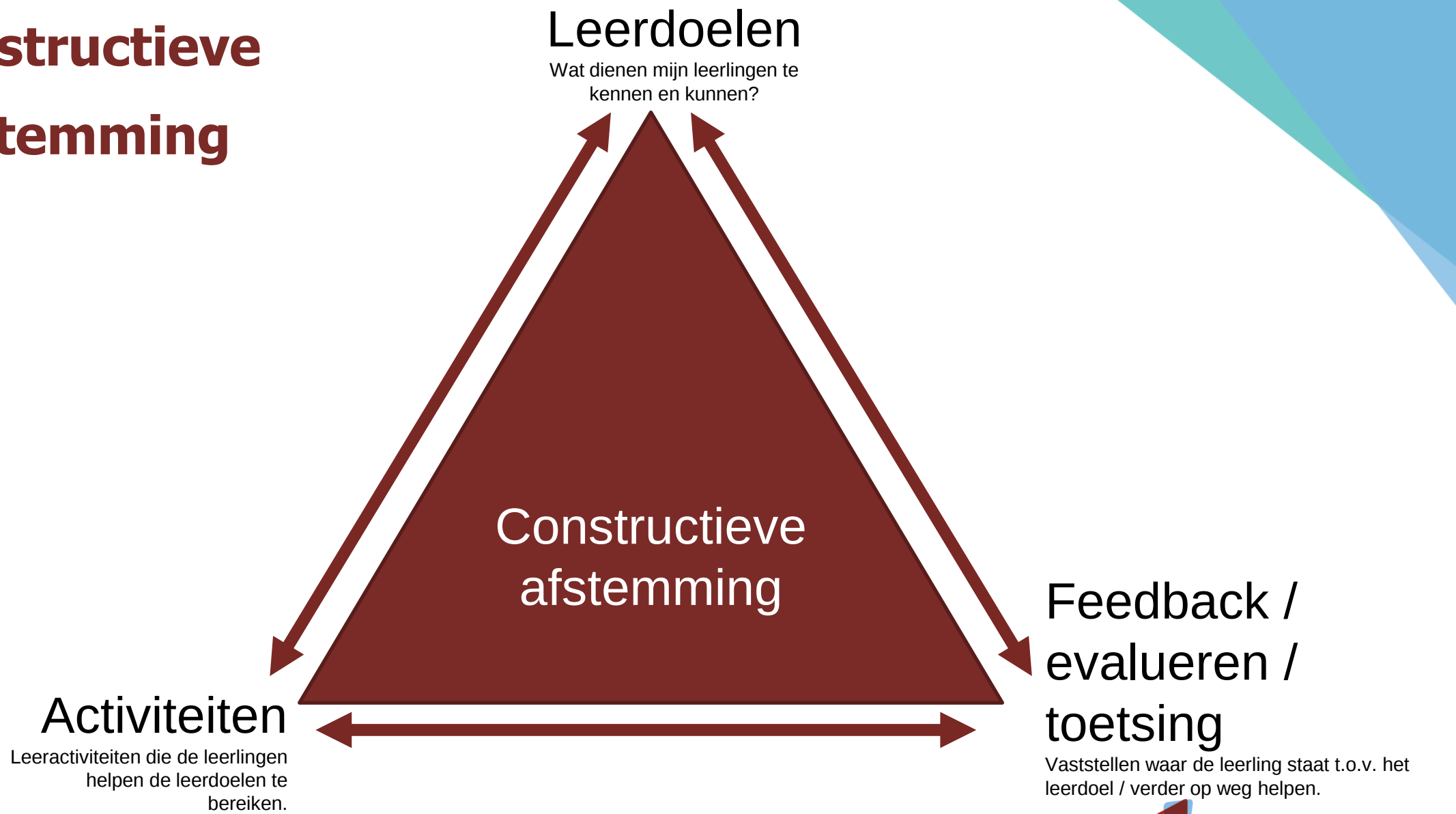
Evalueren om te verbeteren, Kijken hoe ver leerlingen zijn

Checken of de leerling het niveau heeft voor o.a. het examen

In deze workshop

- Beoordelen van een PGP opdracht
 - Eindtermen / leerdoelen PGP
 - Kwaliteitsbepaling
 - Kwaliteitsbewijs
 - Kwaliteitsbeoordeling
- Methoden voor evalueren / beoordelen

Constructieve Afstemming

Beoordelen van een PGP opdracht

stichting
platforms vmbo

Bijscholingvmbo.nl

Eindtermen / leerdoelen

- Wat moeten de leerlingen kennen en kunnen na het volgen van het PGP
- Wat is de verdeling van de eindtermen over de opdrachten?
- Welke eindtermen toets je af bij een opdracht en welke aan het einde van een proces?

Kwaliteitsbepaling

- Hoe ziet het hoogst haalbare eruit?
- Wat toont kwaliteit op het leerdoel?
- Wat zijn de succescriteria?

Kwaliteitsbewijs

- Wat moet de leerlingen laten zien/horen/lezen om aan te tonen een leerdoel behaald te hebben?

Kwaliteitsbeoordeling

- Wat behaalt een leerling die niet het hoogst haalbare heeft gehaald?
- Wanneer is het nog goed genoeg, en wanneer niet meer?
- Hoe geef je duidelijk weer welke gradaties er zijn?

1) Eindtermen / leerdoelen PGP

stichting
platforms vmbo

Bijscholingvmbo.nl

Eindtermen / leerdoelen

Vorm: levensechte opdrachten

2 soorten eindtermen:

- Product
- Proces

Vooraf bepalen in je team welke eindtermen summatief en welke formatief bij een opdracht geëvalueerd worden -> duidelijke afspraken zijn belangrijk!

Domein A: Praktijkgerichte opdrachten	
Eindterm 1 - Ontwikkelen van interesses	
Doelzin	De leerling ontwikkelt eigen interesses door middel van ervaringen met externe opdrachtgevers.
Het gaat hierbij om:	• oriënteren op de sector, de branche en het werkveld waarin de opdrachtgever werkzaam is;
	• beschrijven van producten, diensten en doelgroep van de opdrachtgever;
	• inventariseren van taken en functies binnen de organisatie van de opdrachtgever inclusief de bij die functie behorende opleidingen;
	• waarderen van ervaringen met externe opdrachtgevers;
	• verbanden leggen tussen ervaringen en persoonlijke interesses.
Eindterm 2 - Ontwikkelen van kwaliteiten	
Doelzin:	De leerling ontwikkelt eigen kwaliteiten door het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten.
Het gaat hierbij om:	• evalueren van proces en resultaat;
	• reflecteren op de eigen bijdrage aan proces en resultaat;
	• benoemen van de eigen kwaliteiten;
	• verbanden leggen tussen de eigen kwaliteiten, vervolgopleidingen en toekomst op de arbeidsmarkt;
	• formuleren van een persoonlijk leerdoel voor verdere ontwikkeling van kwaliteiten.

Domein B: Programmaoverstijgende vaardigheden	
Eindterm 3 - Sociaal handelen	
Doelzin:	De leerling gaat passend om met mensen en situaties tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.
Het gaat hierbij om:	• inleven in emoties, situaties en belevingswereld van anderen;
	• uitdrukken van gedachten, gevoelens en ervaringen;
	• afstemmen van handelen op mensen en situaties;
	• bijdragen aan een veilig klimaat en een taakgerichte werksfeer
Eindterm 4 – Samenwerken	
Doelzin:	De leerling werkt samen aan het realiseren van een gemeenschappelijk doel tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.
Het gaat hierbij om:	• organiseren van samenwerking;
	• voeren van een dialoog;
	• ondersteunen van anderen in de samenwerking;
	• geven, ontvangen en verwerken van feedback.
Eindterm 5 – Taalvaardigheden	
Doelzin:	De leerling gebruikt doelgericht taalvaardigheden tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.
Het gaat hierbij om:	• afstemmen van taal op doel, gesprekspartner en context;
	• mondeling en schriftelijk presenteren van zichzelf en het eigen werk.
Eindterm 6 – Rekenvaardigheden	
Doelzin:	De leerling gebruikt doelgericht rekenvaardigheden tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.
Het gaat hierbij om:	• uitvoeren van berekeningen in de context;
	• interpreteren van grafieken, tabellen en diagrammen.

Domein C: Programmaspecifieke vaardigheden D&P

C12 – Ontwerpen van een omgeving

Doelzin:	De leerling ontwerpt een deel van een groene leefomgeving.
----------	--

Het gaat hierbij om:	• genereren van ideeën, rekening houdend met het programma van eisen;
	• beoordelen of ideeën passen bij het programma van eisen;
	• onderbouwen van de keuze voor één idee;
	• omzetten van het gekozen idee naar een concept;
	• visualiseren van het concept in een schaalmodel.

C13 – Maken van een technisch product

Doelzin:	De leerling maakt een technisch product.
----------	--

Het gaat hierbij om:	• opstellen van een plan van aanpak op basis van een ontwerp;
	• verzamelen van duurzame materialen en gereedschappen;
	• uitvoeren volgens het plan van aanpak;
	• testen en bijstellen van het product op basis van het programma van eisen.

Eindtermen tijdens een opdracht

Product

Eindproduct – programma van eisen

Deelproducten – afzonderlijke kwaliteitseisen

Cijfer / punten / andere vorm?

Proces

Competenties

Vaardigheden

Formatief -> uiteindelijk summatief

Monitoren

Het product

- Eindtermen / leerdoelen gekoppeld aan deze opdracht
- Programma van eisen
- Eigenschappen en toepassing specifieke materialen
- Deelopdrachten
- Innovatief ontwerp (C12)?
- Etc.

Productbeoordeling

Vooraf bepalen en communiceren aan leerlingen:

- Kwaliteitseisen / succescriteria (rubrics)
- Hoe komt het SE-cijfer tot stand? (bijvoorbeeld een totaal van cijfers/punten van verschillende aspecten van de opdracht, gerelateerd aan het programma van eisen en de eindtermen)
- Wanneer wordt een summatief SE-cijfer gegeven?
- Hoe krijgt de leerling de benodigde kennis en vaardigheden om tot een goed eindresultaat te komen?

Proces

Proceseindtermen gekoppeld aan de opdracht

Aanvullende ontwikkeldoelen zoals:

- Eigen kwaliteitsontwikkeling van de leerling;
 - Formuleren van persoonlijke leerdoelen;
 - Ontwikkeling van een onderzoekende / nieuwsgierige houding;
 - Bijdrage aan een veilig klimaat/werksfeer;
 - Werken volgens een zelfgemaakte planning;
 - Samenwerking;
 - Oriëntatie op het beroepenveld/ opdrachtgever;
 - Gebruik (digitale) technologie;
 - Ontwikkeling van vaardigheden zoals communiceren, systematisch werken en analytisch denken;
 - Probleemoplossend vermogen;
-
- Etc.

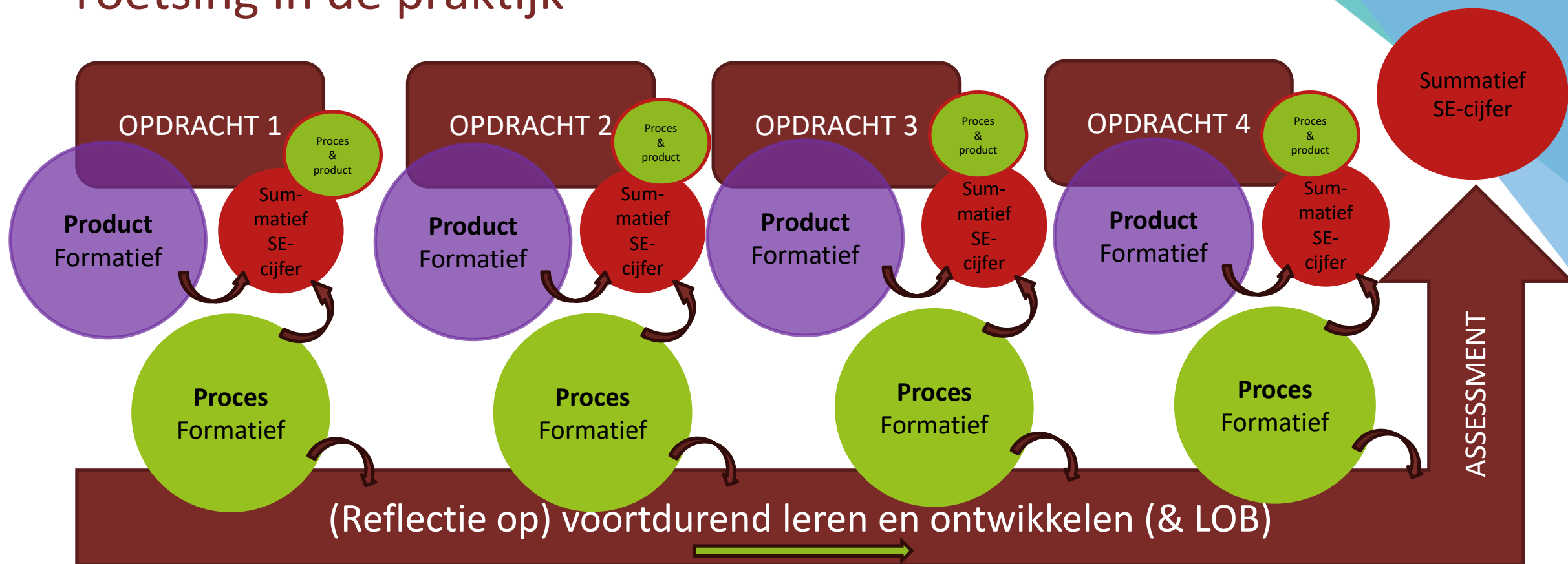

Procesevaluatie / beoordeling

Vooraf bepalen en communiceren aan leerlingen:

- Kwaliteitseisen / succescriteria (rubrics)
- Wanneer en hoe krijgt de leerling (formatief) feedback op de procesdoelen?
- Hoe krijgt de leerling de mogelijkheid (tijd en leeractiviteiten) zich te ontwikkelen in het proces?
- Hoe weet de leerling wanneer welk procesdoel bereikt moet zijn en op welk niveau?
- Hoe komt het cijfer tot stand?
- Hoe kan de leerling aantonen dat de procesdoelen zijn behaald?
- Hoe weten docent en leerling waar de leerling staat op een bepaald moment met betrekking tot de ontwikkeling op het leerdoel en hoe wordt dit vastgelegd?

Toetsing in de praktijk

2) Kwaliteitsbepaling

stichting
platforms vmbo

Bijscholingvmbo.nl

Leerdoelen en succescriteria

Leerdoelen:

- Een leerdoel omschrijft het beoogde eindgedrag van wat een leerling moet kunnen aan het einde van een opdracht.

Succescriteria:

- Een succescriterium is datgene wat een leerling of student moet laten zien om aan te tonen dat hij of zij het leerdoel of de leeruitkomst beheerst. Het is anders gezegd 'de route tot succes'.

Bron: www.vernieuwenderwijs.nl

Bijscholingpgp.nl

Succescriteria

Bepaal met je team wat je per leerdoel wilt zien/horen/lezen van de leerling

Ga in gesprek over kwaliteit – wat toont echt de kwaliteit?

Doen:

Succescriteria formuleren

Eindterm 4 – Samenwerken

Doelzin: De leerling werkt samen aan het realiseren van een gemeenschappelijk doel tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- organiseren van samenwerking;
- voeren van een dialoog;
- ondersteunen van anderen in de samenwerking;
- geven, ontvangen en verwerken van feedback.

3) Kwaliteitsbewijs leveren (leerlingen)

Mogelijke vormen 'kwaliteitsbewijs'

- Het geleverde product
- De gesprekken / acties / handelingen die je ziet
- De antwoorden die een leerling geeft in (feedback) gesprekken
- De evaluatie / reflectie die de leerling heeft geschreven / gepresenteerd
- Het werk in het portfolio
- De (door de leerling) genoteerde feedback die de leerling heeft ontvangen van de docent / medeleerlingen

Monitoring en borging

- Eigen monitoringssysteem (vakjes&kleurtjes, geschreven tekst, enz)
- Systeem voor leerlingen (portfolioboekje per opdracht om feedback op de leerdoelen in te noteren)
- Digitaal portfolio
- Leerlingvolgsysteem

[illegible]

Opzet portfolio

Domein A: Praktijkgerichte opdrachten		Opdracht	Feedback	Gekregen op (datum)	Gekregen van
Eindterm 1 - Ontwikkelen van interesses					
Doelzin	De leerling ontwikkelt eigen interesses door middel van ervaringen met externe opdrachtgevers.				
Het gaat hierbij om:	• oriënteren op de sector, de branche en het werkveld waarin de opdrachtgever werkzaam is;				
	• beschrijven van producten, diensten en doelgroep van de opdrachtgever;				
	• inventariseren van taken en functies binnen de organisatie van de opdrachtgever inclusief de bij die functie behorende opleidingen;				
	• waarderen van ervaringen met externe opdrachtgevers;				
	• verbanden leggen tussen ervaringen en persoonlijke interesses.				

Doen:

Kwaliteitsbewijs

Bepaal hoe de leerling bewijs van kwaliteit kan leveren per eerder geformuleerd succescriterium.

Bijscholingpgp.nl

4) Kwaliteitsbeoordeling (docenten)

Verschillende methoden

Als school keuzes maken: wat past het beste bij ons?

- Beoordelingsformulier
- Rubrics
- Beheersingsniveau
- Docent gebonden ontwikkeloverzicht (bijv. kleurensysteem)
- Leerling gebonden ontwikkeloverzicht (portfolio)

Maak hierbij de keuze of je de methode formatief of summatief inzet.

Beoordelingsformulier

Voor iedere opdracht een formulier met daarop:

- Programma van eisen
- Te bereiken leerdoelen van die opdracht – verdeling proces en product
- Te behalen punten per onderdeel

Voorbeeld beoordelingsformulier			
Naam leerling:	Klas:	Naam beoordelaar school:	Naam opdrachtgever (mede-beoordelaar):
Naam projectopdracht:			
Te beoordelen eindtermen bij deze opdracht (zoals in PTA):			

Eindterm / doel	Succescriteria	Aantekeningen (in hoeverre laat de leerling dit zien?)	Max. te behalen punten	Oordeel
A: praktijkgerichte opdrachten				
B: Programmaoverstijgende vaardigheden				
C : Programma specifieke vaardigheden				
Aantal punten totaal:				

Feedback / Feed forward richting leerling:		
Trots / aan werken:		
Eindoordeel		
Berekening eindcijfer/oordeel		
De leerling kan een opdracht van dit niveau aan	Ja/nee	Eindcijfer/waardering:
De leerling moet deze opdracht herkansen/een aanvullende opdracht maken	Ja/nee	
	Evt. toelichting:	

Rubrics

Rubrics bestaan altijd uit een paar onderdelen, namelijk:

- verschillende criteria
- verschillende niveaus
- beschrijvingen van de criteria op de niveaus

3 soorten rubrics:

- Holistische rubrics
- Analytische rubrics
- Rubric van 1

1. Holistische rubrics

- Beoordeling op basis van het complete werk
- Eenvoudigste manier van beoordelen
- Gerichte feedback geven lastig

Rubric Samenwerken

Niveau	Beschrijving
Uitmuntend (4)	De leerling neemt actief het initiatief in de samenwerking en organiseert deze effectief. Voert op een constructieve manier een open dialoog, luistert aandachtig en reageert doordacht. Ondersteunt anderen proactief en draagt bij aan een positieve werksfeer. Geeft, ontvangt en verwerkt feedback op een reflectieve en ontwikkelingsgerichte manier.
Goed (3)	De leerling draagt actief bij aan de samenwerking en organiseert taken efficiënt. Voert een heldere dialoog en toont begrip voor anderen. Biedt ondersteuning waar nodig en draagt bij aan een positieve groepsdynamiek. Geeft en ontvangt feedback en past dit grotendeels toe.
Voldoende (2)	De leerling werkt mee aan de samenwerking en houdt zich aan de gemaakte afspraken. Voert een gesprek met groepsleden, maar toont soms moeite met actief luisteren of reageren. Ondersteunt anderen op verzoek. Geeft en ontvangt feedback, maar past dit beperkt toe.
Onvoldoende (1)	De leerling draagt weinig bij aan de samenwerking en toont weinig initiatief in de organisatie ervan. Heeft moeite met het voeren van een effectieve dialoog en toont weinig betrokkenheid. Ondersteunt anderen minimaal en reageert beperkt op feedback.

2. Analytische rubrics

- Verschillende onderdelen worden uit elkaar gehaald en apart beoordeeld
- Veelzijdig
- Gerichte feedback

Nadeel:

Leerlingen kunnen gaan rekenen: ze zoeken de onderdelen waar ze goed in zijn en compenseren dat met andere onderdelen.

Eindterm	B10 – Creatieve denkvaardigheden			
Doelzin	De leerling gebruikt creatieve denkvaardigheden om tot nieuwe ideeën te komen tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor			
Onderdelen	Beginner	In ontwikkeling	Bekwaam	Voorbeeldig
• experimenteren met materialen en middelen;	Gebruikt een beperkt aantal materialen en middelen. (Voelt zich onzeker en heeft veel begeleiding nodig.)	Experimenteert met een breder scala aan materialen en middelen. Begint zelfstandig te werken met af en toe begeleiding.	Gebruikt zelfstandig verschillende materialen en middelen. Toont vertrouwen in eigen experimenten en heeft minimale begeleiding nodig.	Verdiept zich volledig in een breed scala aan materialen en middelen. Experimenteert innovatief en dient als inspiratiebron voor anderen.
• genereren van inzichten, verbanden en oplossingen;	Heeft moeite met het identificeren van verbanden en komt met beperkte inzichten. Heeft veel ondersteuning nodig om tot oplossingen te komen.	Kan verbanden identificeren en genereert af en toe waardevolle inzichten. Komt met enkele oplossingen met enige begeleiding.	Identificeert consequent verbanden en genereert regelmatig waardevolle inzichten. Ontwikkelt zelfstandig effectieve oplossingen.	Brengt diepgaande inzichten naar voren en legt complexe verbanden. Biedt innovatieve en effectieve oplossingen zonder begeleiding.
• gebruiken van technieken die divergerend en convergerend denken ondersteunen.	Heeft moeite om meerdere ideeën te genereren. Voelt zich onzeker en heeft veel begeleiding nodig. Gebruikt weinig tot geen technieken om creatief te denken en/of beslissingen te nemen	De leerling past enkele technieken toe voor divergerend en convergerend denken, maar heeft begeleiding nodig. Er worden meerdere ideeën gegenereerd, maar selectie en evaluatie zijn nog niet altijd doordacht.	De leerling gebruikt zelfstandig technieken om ideeën te bedenken (divergeren) en te verfijnen of selecteren (convergeren). Kan goed schakelen tussen beide denkprocessen en keuzes onderbouwen.	De leerling past flexibel en creatief diverse technieken toe om ideeën te genereren en te structureren. Stimuleert anderen in het denkproces en kan strategisch afwegen welke technieken het beste passen bij de opdracht.

3. Rubric van 1

- Gericht op feedback
- Een richtlijn per onderdeel/vaardigheid
- Het verschil vooral te zien bij (noodzaak voor) verbetering

Voordelen:

- Je ontwikkelt deze rubric sneller (niet meerdere criteria).
- Voor leerlingen makkelijker om te lezen.
- Als docent genegen meer gepersonaliseerde feedback te geven
- Grote opbrengst in leerproces

Nadeel:

Deze rubric kost de docent meer werk

Voorbeeld rubric of one

Zo kan ik groeien:	Dit moet ik kunnen:	Doe ik heel goed:
	Samenwerken: Ik luister naar de ideeën van mijn teamgenoten en combineer dat met mijn eigen ideeën. Daarna ga ik in gesprek met ze over een gezamenlijk plan.	
Score: Super (... pnt) - Goed (... pnt) - Matig (... pnt) - Onvoldoende (... pnt)		
	Probleemoplossend denken: als ik tegen een probleem aanloop, onderzoek ik eerst wat het precies is. Daarna ga ik nadenken over mogelijke oplossingen en deze uitproberen.	
Score: Super (... pnt) - Goed (... pnt) - Matig (... pnt) - Onvoldoende (... pnt)		
	Feedback verwerken: Ik heb de feedback van mijn docent en medeleerlingen aantoonbaar verwerkt.	
Score: Super (... pnt) - Goed (... pnt) - Matig (... pnt) - Onvoldoende (... pnt)		

Beheersingsniveau

Algemene bewoordingen voor het niveau van het
succescriterium

Beheersingsniveau's	
Niveau	Beschrijving
Beginner	De leerling maakt kennis met de basisprincipes en herkent het leerdoel, maar past het nog niet zelfstandig of consistent toe. Er is veel begeleiding nodig.
In ontwikkeling	De leerling past het leerdoel in eenvoudige situaties toe, maar heeft nog ondersteuning nodig. Er is vooruitgang zichtbaar, maar de toepassing is nog niet altijd doordacht of consistent.
Bekwaam	De leerling beheerst het leerdoel en past het zelfstandig en op de juiste manier toe in verschillende situaties. Kan keuzes onderbouwen en werkt grotendeels nauwkeurig en effectief.
Voorbeeldig	De leerling past het leerdoel op een flexibele en creatieve manier toe. Kan anderen ondersteunen, toont inzicht in complexere toepassingen en weet strategieën bewust in te zetten.

Doen:

Beoordelingsmethode kiezen

Kijk nogmaals naar de eindterm samenwerken.

Op welke wijze zou hierop willen evalueren / beoordelen?

Probeer enkele manieren uit door ze in het schema te zetten en te bespreken hoe je het kunt gebruiken.

Bijscholingpgp.nl

Afsluiting

stichting
platforms vmbo

Bijscholingvmbo.nl

Reflectie en vervolg

Losse eindjes?

Wat zijn jullie eye openers van vandaag?

Wat neem je mee naar school?

Welke vervolgstap ga je zetten?

Welke ondersteuningsbehoefte hebben jullie hier eventueel bij?

**Dank en tot
ziens!**

stichting
platforms vmbo

Bijscholingvmbo.nl